

4.3 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft aan welke mogelijkheden onze gemeente heeft om risico's en niet begrote kosten op te vangen, met andere woorden onze weerstandscapaciteit. De onzekerheid over de effecten van rijksbeleid, over grondexploitaties en over de financiële positie van verbonden partijen vragen om een relatief grote weerstandscapaciteit.

Voor het jaar 2019 is de weerstandscapaciteit goed te bepalen. Voor de jaren daarna gaat het om meer indicatieve bedragen, bepaald door onze huidige kennis en inschattingen van de ontwikkelingen en uitgaande van volledige keuzevrijheid van de raad.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt berekend voor structurele en eenmalige bedragen. In de onderstaande tabel wordt de verwachte ontwikkeling hiervan voor de komende jaren getoond.

Weerstandscapaciteit				
	Bedragen x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Weerstandscapaciteit in het vermogen				
Buffer in algemene reserve	2.500	2.500	2.500	2.500
Weerstandsvermogen	16.300	16.300	16.300	16.300
Eenmalige vrije begrotingsruimte	6.228	4.926	4.218	4.213
Nieuw beleid 2019 – 2022	0	918	140	5
Subtotaal	25.028	24.644	23.158	23.018

Weerstandscapaciteit in de exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	pm	pm	pm	pm
Onvoorzien	50	50	50	50
Structurele begrotingsruimte	747	798	49	88
Nieuw beleid 2019 – 2022	2.640	475	685	102
Subtotaal	3.437	1.323	784	240

Totaal generaal	28.465	25.967	23.942	23.258
------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit is het uitgangspunt dat de gemeenteraad alle reserveringen voor nieuw beleid na de eerste jaarschijf kan heroverwegen en schrappen. Voor sommige reserveringen kan daar een kanttekening bij worden geplaatst wanneer er sprake is van lopende projecten waarvoor al verplichtingen met andere partijen zijn aangegaan. Het gepresenteerde bedrag moet dan ook als maximumindicatie worden gezien.

Materiële risico's

Voor een overzicht van de belangrijkste risico's, onzekerheden en niet-gekwantificeerde ontwikkelingen verwijzen we naar hoofdstuk 2.4. De risico's worden bij iedere jaarrekening, perspectiefnota of beleidsplan opnieuw beoordeeld. De projecten, grondexploitaties en reserveringen worden jaarlijks herijkt. Uiteraard streven wij er altijd naar om de risico's zoveel mogelijk pro-actief te voorkomen of, als dit niet mogelijk is, te beperken.

Vergelijking weerstandscapaciteit en risico's

De weerstandscapaciteit bedraagt in totaal rond de € 23 miljoen. In het Beleidsplan 2018-2021 was een weerstandscapaciteit van € 30 miljoen opgenomen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een daling van € 6,5 miljoen van het weerstandsvermogen. De meerkosten van de vernieuwbouw van De Lawei zijn opgenomen in de jaarrekening 2017. Het hiervoor gereserveerde weerstandsvermogen van € 3,7 miljoen hoeven we hier dus niet meer voor aan te houden.

Daarnaast lopen we minder risico bij grondexploitaties (€ 2,8 miljoen verlaging).

Het structurele weerstandsvermogen bedraagt € 0,24 miljoen en is daarmee lager als in het vorige Beleidsplan (€ 3,8 miljoen). Er is dus weinig ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Financiële kengetallen

Met ingang van de begroting voor 2016 schrijft BBV voor dat er moet worden gerapporteerd over een aantal verplichte financiële kengetallen.

Financiële kengetallen	Realisatie	Nadere	Prognose
	2017	2018	2019
Netto schuldquote	61%	76%	77%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	53%	70%	72%
Solvabiliteitsratio	40%	27%	26%
Bouwgrondexploitaties	8%	8%	6%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%
Woonlasten tov. landelijk gemiddelde	105%	105%	105%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. De VNG hanteert een norm van maximaal 130% voordat de schuldenlast moet worden afgebouwd.

Onze netto schuldquote is licht toegenomen, maar een lager percentage dan 100% is heel gunstig, met een laag risico.

Vanwege de voorgenomen investeringen neemt de financieringsbehoefte toe. Voor 2019 is voor circa € 20 miljoen aan eenmalige uitgaven geraamd, waardoor het eigen vermogen (reserves) ook zal afnemen. Als gevolg hiervan daalt de solvabiliteit, de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente en met een ratio van 26% zitten we in de categorie gemiddeld risico (20%-50%).

Onze schuldpositie is en blijft in verhouding tot andere gemeenten gezond. Wanneer we blijven inzetten op een structureel sluitende (meerjaren)begroting zal dat ook zo blijven. De toegenomen aandacht voor de schuldpositie en de terugloop van onze solvabiliteit heeft twee kanten. Enerzijds is het een goede zaak dat er in begrotingen meer inzicht wordt gegeven aan de ontwikkeling van de schuldpositie en aan de dekking van (toekomstige) rente- en aflossingsverplichtingen. Anderzijds moet ervoor worden gewaakt dat sturing op de schuldpositie en als afgeleide daarvan het EMU-saldo voor gemeenten belangrijker wordt dan de sturing op baten en lasten. Het is uiteraard op dit laatste niveau dat gemeenteraden budgetten autoriseren. Het realiseren van maatschappelijk gewenste doelen staat voorop, die gaan boven een paar procent meer of minder van een financiële ratio.

De landelijke trend in de ontwikkeling van de woonlasten voor 2019 is nog niet bekend. Uitgaande van een gelijke trendmatige landelijke ontwikkeling van 3,6% (is de gemeentelijke ontwikkeling), blijft de verhouding gelijk.